

Bruksela, dnia 26.3.2013
COM(2013) 171 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Sprawozdanie monitorujące z przygotowań Chorwacji do przystąpienia

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Sprawozdanie monitorujące z przygotowań Chorwacji do przystąpienia

1. WPROWADZENIE

Traktat o przystąpieniu został podpisany dnia 9 grudnia 2011 r., po wydaniu w październiku 2011 r. pozytywnej opinii przez Komisję oraz uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego w grudniu 2011 r. Chorwacja stanie się członkiem Unii Europejskiej w dniu 1 lipca 2013 r., pod warunkiem, że wszystkie państwa członkowskie dokonają ratyfikacji traktatu o przystąpieniu. Do tej pory traktat ten ratyfikowało 19 państw członkowskich oraz sama Chorwacja, przy czym Komisja spodziewa się, że wszystkie pozostałe państwa uczynią to we właściwym czasie przed planowanym terminem przystąpienia Chorwacji do UE. Jako kraj przystępujący, w okresie przejściowym przed akcesją, Chorwacja ma status aktywnego obserwatora.

Podczas negocjacji Chorwacja podjęła szereg zobowiązań, które musi zrealizować najpóźniej do dnia przystąpienia, z wyjątkiem przypadków objętych szczególnymi przepisami przejściowymi.

Zgodnie z art. 36 Aktu przystąpienia Komisja dokładnie monitoruje wszystkie zobowiązania podjęte przez Chorwację podczas negocjacji akcesyjnych, skupiając się w szczególności na zobowiązaniach dotyczących polityki konkurencji, sądownictwa i praw podstawowych oraz obszaru sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa. Integralną częścią stałej kontroli było przygotowywanie przez Komisję ocen wykonania przez Chorwację zobowiązań podjętych w powyższych dziedzinach. W kwietniu 2012 r. Komisja przyjęła sprawozdanie monitorujące z przygotowań Chorwacji do przystąpienia¹, natomiast w październiku 2012 r. sporządzono szczegółowe sprawozdanie monitorujące². Jednocześnie Chorwacja przyjęła plan działań w celu realizacji zaleceń wynikających z tych ocen.

Zgodnie z art. 36, niniejsze końcowe sprawozdanie monitorujące ma na celu ocenę postępów poczynionych przez Chorwację w okresie od dnia 1 września 2012 r. do dnia 28 lutego 2013 r. w ramach przygotowań do przystąpienia. Niniejszą ocenę przeprowadzono w oparciu o informacje zgromadzone i przeanalizowane przez Komisję, w tym dostarczone przez Chorwację i pochodzące z misji wzajemnej oceny, a także informacje od państw członkowskich, organizacji międzynarodowych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego uzyskane w drodze ich regularnych kontaktów z Komisją. Niniejsza ocena opiera się również na ustaleniach zawartych w zaktualizowanych półrocznych tabelach monitorowania, które są narzędziem umożliwiającym szczegółowe śledzenie wszystkich zobowiązań podjętych przez Chorwację podczas negocjacji akcesyjnych. W odpowiednich sekcjach tematycznych przedstawiono odrębną ocenę każdego z dziesięciu działań priorytetowych, które w szczegółowym sprawozdaniu monitorującym zostały wskazane jako wymagające szczególnej uwagi.

2. ZOBOWIĄZANIA I WYMOGI WYNIKAJĄCE Z NEGOCJACJI AKCESYJNYCH

2.1 Polityka konkurencji

Działanie priorytetowe

Podpisanie umowy o prywatyzacji stoczni *Brodosplit* i podjęcie niezbędnych decyzji w celu

¹ COM(2012) 186 final.

² COM(2012) 601 final i SWD(2012) 338 final.

znalezienia skutecznych rozwiązań dla stoczni *3.Maj* i *Brodotrogir* w celu zakończenia restrukturyzacji chorwackiego przemysłu stoczniowego.

Chorwacja zakończyła realizację tego zadania priorytetowego. Umowę prywatyzacji stoczni *Brodosplit* podpisano dnia 28 lutego 2013 r., po zatwierdzeniu przez Komisję drugiej poprawki do zmienionego planu prywatyzacji, na mocy decyzji z dnia 20 lutego 2013 r. Poprawka ta przewiduje niewielkie zwiększenie całkowitej kwoty pomocy restrukturyzacyjnej oraz dodatkowe środki wyrównawcze. Jeśli chodzi o stocznę *3. Maj*, Chorwacja poinformowała Komisję o zamiarze przedstawienia zmienionego i skonsolidowanego planu restrukturyzacji, którego podstawą jest jej zakup przez stocznę *Uljanik*. W dniu 12 lutego 2013 r. Chorwacja oficjalnie przedłożyła zmieniony plan restrukturyzacji stoczni *Brodotrogir*, a także parafowała umowę prywatyzacyjną, która następnie przesłano Komisji, zgodnie z załącznikiem VIII do Aktu przystąpienia. Dnia 20 marca 2013 r. Komisja wyraziła zgodę na przyjęcie zmienionego planu restrukturyzacji oraz podpisanie umowy prywatyzacyjnej. Chorwacja zobowiązała się do podpisania umowy prywatyzacyjnej w odniesieniu do stoczni *Brodotrogir* najpóźniej w ciągu dwóch tygodni od uzyskania pozytywnej decyzji ze strony Komisji.

Chorwacja spełnia również inne zobowiązania oraz wymogi w obszarze **przeciwdziałania praktykom monopolistycznym, połączeń oraz pomocy państwa**. Ustawodawstwo Chorwacji zostało dostosowane do dorobku prawnego UE, posiada ona także wystarczający potencjał administracyjny, a osiągnięte przez nią wyniki pod względem egzekwowania prawa są zadowalające. Chorwacki urząd ds. ochrony konkurencji (CCA) osiągnął pełną sprawność operacyjną i realizuje zadania w sposób niezależny. W październiku 2012 r. CCA przekazał Komisji najnowsze półroczne sprawozdanie zawierające szczegółowe informacje na temat liczby i rodzaju wydanych decyzji, ocen oraz opinii w obszarze przeciwdziałania praktykom monopolistycznym, połączeń oraz pomocy państwa. W grudniu 2012 r. CCA podjął decyzję w dziedzinie naruszeń prawa ochrony konkurencji w sprawie dotyczącej regionalnych przewoźników autobusowych, na podstawie której doszło do nałożenia znacznej kary pieniężnej. W tym samym miesiącu wszczęto także postępowanie przeciwko dostawcy usług telekomunikacyjnych.

Jeśli chodzi o obowiązki sprawozdawcze Chorwacji wynikające z załącznika VIII do Aktu przystąpienia, w grudniu 2012 r. przedstawiono trzecie sprawozdanie dotyczące chorwackiego przemysłu stalowego, natomiast w styczniu 2013 r. Komisja otrzymała półroczny raport w sprawie restrukturyzacji chorwackiego przemysłu stoczniowego. Sprawozdania te spełniają wymagane warunki, umożliwiając Komisji przeprowadzenie na ich podstawie własnej oceny.

Jeśli chodzi o przemysł stalowy, wszczęte w marcu 2011 r. postępowanie upadłościowe dotyczące huty stali Żelazara Split jest nadal w toku. Huta żelaza CMC Sisak (obecnie ABS Sisak) została sprzedana nowemu inwestorowi, który prowadzi obecnie konsultacje z przedstawicielami CCA w sprawie kwot zwrotu otrzymanej pomocy, na podstawie zobowiązań zawartych w załączniku IX do Aktu przystąpienia.

W odniesieniu do istniejącej pomocy, CCA przedstawia służbom Komisji do oceny nowe środki i programy, zgodnie z wymogami określonymi w załączniku IV do Aktu przystąpienia.

2.2 Wymiar sprawiedliwości i prawa podstawowe

1) Zapewnianie dalszej skutecznej realizacji strategii i planu działania w zakresie reformy sądownictwa

W dalszym ciągu trwa wdrażanie strategii na rzecz reformy sądownictwa (na lata 2011–2015) oraz związanego z nią planu działania. Udoskonalono istniejące ramy prawne, w szczególności z myślą o zwiększeniu skuteczności systemu sądowego. Trwa również proces racjonalizacji sieci sądowej.

W grudniu 2012 r. parlament uchwalił nową strategię rozwoju wymiaru sprawiedliwości na lata 2013–2018. Strategia ta została opracowana w ścisłym porozumieniu z radą ds. monitorowania realizacji strategii reformy sądownictwa. Głównym celem nowej strategii jest zapewnienie skutecznego funkcjonowania sądownictwa.

W październiku 2012 r. Ministerstwo Sprawiedliwości przyjęło długoterminowe plany w zakresie zatrudniania sędziów i prokuratorów w latach 2013–2025. Dalszego udoskonalenia wymaga jeszcze obszar planowania i zarządzania zasobami ludzkimi, w szczególności w kontekście racjonalizacji sieci sądowej.

Budżet dla sądownictwa uległ nieznaczniemu zmniejszeniu i w 2013 r. wynosi około 313 mln EUR (w roku 2012 było to 337 mln EUR), przy czym środki te uznaje się za wystarczające. Budżet na inwestycje w infrastrukturę sądową zwiększono o 50 % i wynosi około 8 mln EUR.

2) Dalsze zwiększanie niezależności, odpowiedzialności, bezstronności i profesjonalizmu organów sądownictwa.

Zreformowana Krajowa Rada Sądownictwa (SJC) oraz Krajowa Rada Prokuratury (SPC) w dalszym ciągu prowadzą działania w sposób niezależny. Obydwie instytucje nadal mianują urzędników wymiaru sprawiedliwości w oparciu o przejrzyste, jednolite i obiektywne kryteria. W okresie od września 2012 r. do lutego 2013 r. mianowano 40 sędziów. Do obsadzenia pozostały jeszcze wakaty przewidziane w planach zatrudnienia na lata 2011 i 2012.

Począwszy od dnia 1 stycznia 2013 r., po zakończeniu przewidzianego okresu przejściowego, zaczęto w pełnym zakresie stosować nowy system mianowania sędziów sądów pierwszej instancji. Wymaga on od wszystkich kandydatów ukończenia Państwowej Szkoły Urzędników Sądowych. W listopadzie 2012 r. zakończyło się dwuletnie szkolenie dla słuchaczy z pierwszej tury naboru kandydatów do Państwowej Szkoły Urzędników Sądowych. W związku z przyjęciem w lutym 2013 r. rozporządzenia w sprawie egzaminu końcowego oraz oceny końcowej w Państwowej Szkole Urzędników Sądowych egzaminy końcowe zaplanowano na maj 2013 r. We wrześniu 2012 r. rozpoczęło się szkolenie dla słuchaczy pierwszego roku zorganizowane w ramach drugiego naboru kandydatów do Państwowej Szkoły Urzędników Sądowych (w ramach którego SPC wybrała 35 kandydatów, natomiast SJC wskazała 20 kandydatów).

Przyjęte w lutym 2013 r. poprawki do ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa przewidują, że przewodniczącemu oraz członkom rady sprawującym urząd sędziego przysługuje zwolnienie z ich zwykłych obowiązków w wymiarze odpowiednio 75 % i 50 %. Jest to dobry krok w kierunku zwiększenia potencjału tej instytucji. Aby zapewnić większą skuteczność działania Krajowej Rady Sądownictwa, konieczne jest również przeznaczenie na ten cel dodatkowych zasobów administracyjnych. Ważnym zagadnieniem jest zwiększenie przejrzystości i odpowiedzialności za działania podejmowane przez ten organ. Kolejne reformy powinny obejmować mechanizm sądowej kontroli podejmowanych decyzji, organizację jawnych posiedzeń oraz rozszerzenie obowiązku sporządzania uzasadnionych decyzji.

Krajowa Rada Sądownictwa oraz Krajowa Rada Prokuratury prowadziły, we współpracy z organami administracji podatkowej, dalsze prace na rzecz wprowadzenia w życie nowego systemu składania oświadczeń majątkowych. Wobec sędziów, którzy nie przedstawili oświadczeń majątkowych w wymaganym terminie, wszczęto postępowania dyscyplinarne, w

wyniku których w większości przypadków orzeczono sankcje w postaci nagany. W odniesieniu do weryfikacji danych, nie zakończono jeszcze kontroli prowadzonej na podstawie informacji otrzymanych od organów administracji podatkowej.

W przypadku czynów karalnych popełnionych przez urzędników sądowych podejmowane są środki dyscyplinarne. Zarówno SJC, jak i SPC przyjęły bardziej aktywną postawę i prowadzą dalsze prace na rzecz osiągania konkretnych wyników w zakresie wydanych decyzji i nałożonych sankcji. Nowa ustawa o sądach przyjęta w lutym 2013 r. ogranicza zakres immunitetu sędziów, tym samym zapewniając zgodność aktów prawodawstwa wtórnego z konstytucją.

Akademia Sądowa powinna kontynuować podejmowane przez nią dotychczas owocne działania, przy czym jej działalność oraz wysiłki kierownictwa winny otrzymywać wsparcie ze strony wszystkich najważniejszych podmiotów w ramach sądownictwa. Ustawiczne kształcenie zawodowe sędziów i prokuratorów ma kluczowe znaczenie w kontekście poprawy jakości wymiaru sprawiedliwości. Należy w dalszym ciągu organizować programy kształcenia zawodowego, z uwzględnieniem rozszerzonego zakresu szkoleń w dziedzinie prawa UE. Chorwacja wzięła udział w unijnym programie „Wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych” oraz w szkoleniach organizowanych przez Europejską Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości.

3) Dalsze zwiększanie skuteczności sądownictwa

Działanie priorytetowe

Realizacja środków bezpośrednich i postępy w realizacji środków krótkoterminowych opracowanych we wrześniu 2012 r. w celu zwiększenia skuteczności sądownictwa i ograniczenia zaległości w sądach.

Chorwacja zakończyła realizację tego zadania priorytetowego. Zastosowała ona doraźne i krótkoterminowe środki opracowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości we wrześniu 2012 r. w celu zwiększenia skuteczności sądownictwa oraz zmniejszenia zaległości w zakresie spraw rozpatrywanych przez sądy.

W roku 2012 r. spraw rozstrzygniętych przez sądy było więcej niż spraw nowych. Zaległości w rozpatrywaniu spraw z zakresu prawa cywilnego, handlowego oraz postępowań egzekucyjnych są jednak w dalszym ciągu wyższe niż średnia w UE. Dążąc do poprawy skuteczności systemu sądowego w sposób zrównoważony, Ministerstwo Sprawiedliwości opracowało zaawansowane narzędzie analizy statystycznej wyników osiąganych przez system sądowy, dzięki któremu możliwe będzie bardziej optymalne rozdzielanie zasobów ludzkich i finansowych w celu sprostania bieżącemu obciążeniu pracą oraz nadrobienia zaległości. Po wyposażeniu wszystkich sądów w zintegrowany system zarządzania sprawami (ICMS) możliwe będzie uruchomienie w całym kraju nowego systemu statystycznego.

Poczyniono znaczne postępy w zakresie wdrażania ICMS w pozostałych 33 sądach grodzkich, przy czym operacja ta ma się zakończyć najpóźniej we wrześniu 2013 r. W dalszym ciągu zachodzi konieczność opracowania kompleksowego systemu monitorowania przebiegu spraw.

W 2012 r. zatrudniono na czas nieokreślony 110 urzędników służby cywilnej w celu obsadzenia istniejących wakatów. Dodatkowo zatrudniono 250 urzędników na czas określony. Znaczną część naboru sędziów zaplanowanego na 2012 r. przeniesiono na 2013 r. W 2012 r., decyzją Sądu Najwyższego, powierzono rozpatrzenie 27 013 spraw pochodzących z przeciążonych sądów innym sądom (w 2011 r. takich spraw było 6 123). W 2012 r. coraz częściej korzystano też z możliwości przenoszenia sędziów – na zasadzie dobrowolności - na

stałe lub na czas określony do nadmiernie przeciążonych sądów. W 2012 r. przeniesiono na stałe 48 sędziów (w 2011 r. było ich 13), natomiast 22 sędziów zdecydowało się na czasowe przeniesienie (w 2011 r. taką decyzję podjęło 6 sędziów). W roku 2012 przeprowadzono w sumie 23 kontrole sądowe. Coraz częściej stosowano też alternatywne metody rozwiązywania sporów w sprawach z udziałem państwa lub przedsiębiorstw państwowych. Stosowanie tych metod powinno być dalej propagowane.

W lutym 2013 r. parlament uchwalił nową ustawę o sądach. Wzmacnia ona kompetencje nadzorcze prezesów sądów, w szczególności w odniesieniu do sprawnego działania sądów i wprowadza mechanizm zapewniania prawa do procesu sądowego w rozsądnym terminie. Oprócz reform wprowadzonych przez nową ustawę o sądach należy skłaniać prezesów sądów do sporządzania rocznych planów zarządzania, które następnie będą wymagały monitorowania. Należy zachęcać do wymiany informacji o najlepszych praktykach wypracowywanych w poszczególnych sądach.

Poprawki do ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, przyjęte w lutym 2013 r., przewidują większą przejrzystość w zakresie przenoszenia sędziów i wprowadzają ułatwienia dotyczące mobilności w ujęciu horyzontalnym. W lutym 2013 r. przyjęto nowelizację ustawy o postępowaniu cywilnym, która ogranicza możliwość wielokrotnego odsyłania spraw z wyższych instancji do niższych, wprowadza wezwania elektroniczne w sądach handlowych oraz przewiduje bardziej rygorystyczne zasady dotyczące przedstawiania nowych dowodów. Możliwość przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia przez sąd niższej instancji na mocy decyzji sądu odwoławczego należy ograniczyć do sytuacji nadzwyczajnych.

Nowe kryteria ramowe w zakresie wyników pracy sędziów przyjęte w grudniu 2012 r. wzmacniają istniejące zachęty do zamykania przewlekłych postępowań, przy czym zachęty te powinny lepiej odzwierciedlać rodzaj i złożoność spraw, wielkość składu sędziowskiego, poziom specjalizacji oraz szczebel w hierarchii sądowej, na którym rozpatrywana jest dana sprawa. Przyjęcie projektów poprawek do ustawy o wykroczeniach oraz ustawy o księgach wieczystych zaplanowano na koniec marca/początek kwietnia. Wszystkie te środki legislacyjne mają przyczynić się do zwiększenia skuteczności systemu sądowego i zmniejszenia zaległości, o ile zostaną one właściwie wdrożone.

Działanie priorytetowe

Przyjęcie nowego prawodawstwa dotyczącego wykonywania orzeczeń w celu zapewnienia wykonywania orzeczeń sądowych i ograniczenia zaległości w zakresie spraw dotyczących egzekwowania prawa

Chorwacja zakończyła realizację tego zadania priorytetowego. Nowa ustawa w sprawie postępowania egzekucyjnego oraz nowelizacja ustawy o egzekucji środków pieniężnych weszły w życie dnia 15 października 2012 r. Nowy system przewiduje skupienie postępowania egzekucyjnego w sądach grodzkich, odciążając tym samym sądy handlowe. Sądy grodzkie są właściwe wyłącznie do prowadzenia egzekucji roszczeń niepieniężnych, podczas gdy za bezpośrednią egzekucję roszczeń pieniężnych odpowiada wyłącznie agencja finansowa FINA. Już na tym etapie można zaobserwować spadek liczby postępowań egzekucyjnych rozpatrywanych przez sądy oraz korzystniejsze wartości wskaźnika zakończonych spraw.

Ministerstwo Sprawiedliwości dokonało aktualizacji zintegrowanego systemu zarządzania sprawami (ICMS) na potrzeby rejestrowania i obliczania wskaźnika odzyskiwania środków, który jest kluczowym miernikiem skuteczności systemu egzekwowania prawa. Rozpoczęto

również prace nad dalszymi reformami mającymi na celu zwiększenie przejrzystości i skuteczności egzekwowania roszczeń dotyczących nieruchomości.

4) Dalsze usprawnianie rozpatrywania spraw dotyczących zbrodni popełnionych w czasie wojny domowej

W ramach rozpatrywania spraw dotyczących zbrodni popełnionych w czasie wojny domowej wszczęto jedno nowe śledztwo, przedstawiono sześć aktów oskarżenia oraz wydano osiem nieprawomocnych wyroków. W kontekście realizacji strategii zapobiegania bezkarności sporządzono nowy wykaz spraw priorytetowych na poziomie kraju oraz poszczególnych regionów. Konieczne jest podjęcie dalszych kroków w celu bezstronnego rozwiązania problemu bezkarności, ze szczególnym naciskiem na inicjowanie i przyspieszenie dochodzeń.

W następstwie wyroku wydanego w listopadzie 2012 r. przez Międzynarodowy Trybunał Karny dla byłej Jugosławii (MTKJ) w sprawie Gotoviny i Markača, Prokuratura Krajowa zwróciła się do MTKJ o przekazanie całej dokumentacji z procesu przeciwko trzem chorwackim generałom (Gotovinie, Markačowi i Cermakowi), celem wsparcia wysiłków na rzecz wykrycia i ścigania sprawców zbrodni popełnionych w czasie oraz po zakończeniu operacji wojskowej o kryptonimie „Burza”. Chorwacja otrzymała już akta sprawy od MTKJ.

Przed Trybunałem Konstytucyjnym w dalszym ciągu toczy się postępowanie w sprawie ustawy o unieważnieniu niektórych aktów prawnych wydanych przez organy sądowe byłej Jugosłowiańskiej Armii Ludowej, byłej Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii oraz Republiki Serbii. Niemniej jednak w dalszym ciągu prowadzona jest współpraca dwustronna z Serbią. Chorwacja nadal uczestniczy we współpracy regionalnej w zakresie rozpatrywania spraw dotyczących zbrodni wojennych, przekazując dane i dokumenty Prokuratorowi ds. Zbrodni Wojennych w Serbii oraz Naczelnemu Prokuratorowi Krajowemu Czarnogóry.

Zwiększono potencjał administracyjny sądów wyspecjalizowanych. Oczekuje się, że wejście w życie w dniu 1 stycznia 2013 r. nowego kodeksu karnego doprowadzi do znacznego odciążenia sądów wyspecjalizowanych, pozwalając im skupić się na poważnych formach przestępczości, w tym zbrodniach wojennych. Jednakże wprowadzenie bardziej aktywnego podejścia do walki z problemem bezkarności wymagałoby dalszego zwiększenia potencjału administracyjnego, tak aby sądy były w stanie poradzić sobie ze zwiększonym napływem spraw.

W ramach stosowania innych środków mających na celu poprawę sytuacji w zakresie sądenia zbrodni wojennych, Akademia Sądowa włączyła do swojego programu na rok 2013 szkolenie dotyczące zbrodni wojennych.

Niezależny wydział ds. wspierania ofiar i świadków w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz jednostki odpowiedzialne za udzielanie wsparcia dla ofiar i świadków istniejące przy sądach okręgowych w dalszym ciągu prowadziły działania na rzecz zapewnienia obecności świadków w procesach dotyczących zbrodni wojennych. Kwestia ochrony świadków w dalszym ciągu wymaga uwagi.

W dniu 23 stycznia 2013 r. sąd grodzki w miejscowości Knin wydał wyrok, na podstawie którego zobowiązano państwo chorwackie do wypłaty odszkodowania na rzecz dzieci serbskich ofiar, które zginęły we wsi Varivode po przeprowadzeniu operacji „Burza”, niezależnie od tego, że sprawcy czynu pozostają nieznani. W ten sposób po raz pierwszy dokonano zadośćuczynienia zadawnionym krzywdom, a wyrok ten będzie miał istotne znaczenie także w odniesieniu do innych podobnych przypadków. Należy teraz w sposób systematyczny zająć się problemem rekompensaty dla cywilnych ofiar zbrodni wojennych.

5) Dalsze osiągnięcie trwałych i konkretnych wyników dzięki skutecznym, wydajnym i bezstronnym dochodzeniom, ściganiu i orzeczeniom sądowym w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej i korupcji na wszystkich szczeblach, także korupcji na wysokim szczeblu, oraz w odniesieniu do sektorów szczególnie narażonych na występowanie tego zjawiska, takich jak sektor zamówień publicznych

Istnieją odpowiednie ramy prawne i instytucjonalne w obszarze zwalczania korupcji i przestępczości zorganizowanej. Wraz z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2013 r. nowego kodeksu karnego doszło do zwiększenia wymiaru kar w szeregu obszarów, co dotyczy także kar za przestępstwa związane z korupcją. Należy zadbać o odpowiednie wdrażanie przepisów w tym zakresie. Organy egzekwowania prawa w dalszym ciągu przejawiają aktywną postawę, również w przypadku spraw dotyczących korupcji na wysokim szczeblu (np. w przypadku byłych burmistrzów czy wiceministrów), a także w przypadkach korupcji w organach ścigania (w odniesieniu do kilku funkcjonariuszy policji). W listopadzie 2012 r. zapadł również wyrok sądu pierwszej instancji w sprawie przeciwko byłemu premierowi.

Ogólnie rzecz biorąc poziom orzekanych kar w sprawach związanych z przestępczością zorganizowaną jest w dalszym ciągu niski. Łagodne wyroki zapadają także w sprawach o korupcję, często też wydaje się wyroki w zawieszeniu. W tym względzie konieczne jest, aby w sprawach o korupcję, a także w postępowaniach dotyczących poważnych zbrodni oraz przestępczości zorganizowanej, zapadały skuteczne i odstraszające wyroki, co doprowadzi do osiągnięcia trwałych wyników oraz pozwoli uniknąć wrażenia, że w tym zakresie panuje w Chorwacji klimat bezkarności.

Łączna wartość zajętych i skonfiskowanych aktywów jest w dalszym ciągu niewielka. Konieczne jest bardziej spójne i konsekwentne stosowanie przepisów wyznaczających ramy prawne w zakresie zajęcia i konfiskaty aktywów. Do tej pory konfiskata mienia pochodzącego z działalności przestępczej nie była stosowana w charakterze narzędzia mającego na celu zakłócenie finansowej podstawy działalności organizacji przestępczej.

Należy ułatwiać zwalczanie korupcji na szczeblu lokalnym, zwłaszcza w sektorze zamówień publicznych, który jest na nią szczególnie narażony. W odniesieniu do systemu kontroli spraw umorzonych przez prokuraturę, w obecnym jego kształcie niemożliwe jest przeprowadzenie niezależnej kontroli postanowień o umorzeniu dochodzenia w sprawach karnych wydawanych przez prokuratorów.

6) Dalsza poprawa w zakresie wzmocnionych środków zapobiegawczych stosowanych w walce z korupcją i zapobieganiu konfliktom interesów.

Chorwacja w dalszym ciągu prowadziła działania na rzecz wzmocnienia ram prawnych w zakresie zapobiegania korupcji i konfliktowi interesów. Obecnie należy skupić się na skutecznym wdrażaniu wprowadzonych przepisów. Chorwacja powinna w związku z tym zintensyfikować wysiłki na rzecz osiągnięcia konkretnych wyników płynących ze wzmocnienia środków prewencyjnych. Oprócz tego, zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego wydanym w listopadzie 2012 r., na mocy którego doszło do uchylecia szeregu przepisów ustawy o konflikcie interesów w odniesieniu do kluczowych kompetencji Komisji ds. Konflikty Interesów (dotyczących między innymi jej kompetencji w zakresie weryfikacji oraz nakładania sankcji), Chorwacja powinna zadbać o podjęcie natychmiastowych kroków na rzecz wprowadzenia silnego i skutecznego mechanizmu zapobiegania, wykrywania i karania konfliktu interesów w oparciu o szczegółowe kontrole oraz odstraszające sankcje. W celu przeprowadzenia debaty na temat niezbędnych poprawek do ustawy powołano grupę roboczą złożoną między innymi z przedstawicieli Ministerstwa Administracji Publicznej oraz społeczeństwa obywatelskiego (GONG, Transparency International).

Działanie priorytetowe

Utworzenie Komisji ds. Konfliktu Interesów, tak aby mogła ona rozpocząć stałą działalność.

Chorwacja zakończyła realizację tego zadania priorytetowego. Członkowie Komisji ds. Konfliktu Interesów zostali mianowani przez parlament dnia 25 stycznia 2013 r. i zaczęli pełnić swoje funkcje dnia 11 lutego 2013 r. Komisja ds. Konfliktu Interesów zaczęła analizować wnioski o wydanie opinii w sprawie występowania konfliktu interesów przedstawione przez urzędników i do tej pory wydała szereg takich opinii. Jeśli chodzi o postępowania na podstawie zgłoszonych przypadków domniemanego konfliktu interesów, komisja wszczęła postępowanie przeciwko 26 urzędnikom. Komisja ds. Konfliktu Interesów powinna na tym etapie wypracować skuteczny mechanizm wykrywania, zapobiegania i karania przypadków konfliktu interesów oraz niezwłocznie podjąć wysiłki na rzecz osiągnięcia konkretnych wyników w obszarze kontroli oraz stosowanych sankcji.

Działanie priorytetowe

Przyjęcie nowej ustawy o dostępie do informacji w celu wzmocnienia ram prawnych i administracyjnych w zakresie dostępu do informacji.

Chorwacja zakończyła realizację tego zadania priorytetowego. W lutym 2013 r. przyjęto nową ustawę o dostępie do informacji. Wprowadza ona tzw. test proporcjonalności oraz test interesu publicznego we wszystkich przypadkach odmowy dostępu do informacji, wdrażając tym samym dorobek prawny UE w zakresie ponownego wykorzystania informacji. Ustanawia ona również nowe rozwiązania instytucjonalne mające na celu monitorowanie przestrzegania jej przepisów: do tej pory Agencja Ochrony Danych zajmowała się zarówno ochroną danych, jak i dostępem do informacji, natomiast nowa ustawa przewiduje utworzenie urzędu komisarza zajmującego się dostępem do informacji, powoływanego przez parlament. Ważne jest, aby w ramach swoich kompetencji zarówno Agencja Ochrony Danych, jak i nowy Komisarz ds. Dostępu do Informacji wykazywali dbałość o spójny charakter podejmowanych decyzji.

Obecnie trwa przegląd planu działań w zakresie przeciwdziałania korupcji, mający na celu wprowadzenie odpowiednich środków na rzecz skutecznego monitorowania wdrożenia tego planu, co obejmuje również pewne aspekty zwalczania korupcji. Należy w dalszym ciągu wzmacniać rolę i kompetencje Ministra Sprawiedliwości, który jest organem odpowiedzialnym za określanie, koordynację oraz wdrażanie programu antykorupcyjnego.

W odniesieniu do innych działań w tym obszarze, zmiany do ustawy w sprawie finansowania działalności politycznej i kampanii wyborczych przyjęte w lutym 2013 r. mają na celu sprzyjanie skutecznemu stosowaniu prawa przez zmniejszenie złożoności regulacyjnej, usprawnienie obiegu informacji finansowych oraz wzmocnienie kontroli. Zbliżające się wybory lokalne będą sprawdzianem, który wykaże, czy udoskonalone zasady zostały odpowiednio wdrożone.

Państwowa Komisja Wyborcza oraz Państwowa Izba Kontroli w dalszym ciągu skupiały się na stosowaniu przepisów odnoszących się do finansowania partii politycznych i kampanii wyborczych, a także poinformowały Prokuraturę Krajową o partiach politycznych oraz niezależnych członkach samorządów na szczeblu lokalnym i regionalnym, którzy nie złożyli sprawozdań finansowych za 2011 r. lub nie opublikowali ich na swoich stronach internetowych w ustawowo przewidzianym terminie.

W odniesieniu do zamówień publicznych można zaobserwować zwiększony poziom przejrzystości, zgodnie z nowymi przepisami obowiązującymi od stycznia 2012 r. Wszystkie organy publiczne publikują informacje na temat podpisanych i zrealizowanych kontraktów. Chorwacja powinna także podjąć wszelkie niezbędne kroki w celu zapobiegania występowaniu nieprawidłowości w zakresie zamówień publicznych w projektach, które uzyskują finansowanie w ramach polityki spójności, poprzez wdrożenie rzetelnego systemu zarządzania i kontroli.

Chorwacja musi zapewnić utworzenie silnego mechanizmu zapobiegającego korupcji w przedsiębiorstwach państwowych, w tym w odniesieniu do członków organów zarządzających i organów nadzoru. Należy również zakończyć proces opracowywania podstawy prawnej dla utworzenia profesjonalnej służby cywilnej w drodze wprowadzenia nowego systemu wynagrodzeń, w ramach którego awanse następowałyby na podstawie kryteriów merytorycznych i który uwzględniałby mechanizmy nagradzania oraz utrzymywania wykwalifikowanego personelu.

Należy również wprowadzić niezbędne mechanizmy w celu zapewnienia skutecznej ochrony osób zgłaszających informacje o nieprawidłowościach.

7) Dalsze wzmacnianie ochrony mniejszości, w tym przez skuteczne wdrożenie ustawy konstytucyjnej o prawach mniejszości narodowych

W dalszym ciągu prowadzono prace na rzecz wdrożenia ustawy konstytucyjnej o prawach mniejszości narodowych (CARNM). W odniesieniu do zatrudniania przedstawicieli mniejszości w administracji publicznej i organach wymiaru sprawiedliwości w kontekście niskiego poziomu całkowitego zatrudnienia należy stwierdzić, że w listopadzie 2012 r. około 3,4 % pracowników administracji państwowej należało do mniejszości narodowych. W następstwie przyjętego przez rząd bardziej aktywnego podejścia do tego zagadnienia udało się osiągnąć docelowy próg 5 % w odniesieniu do naboru 400 funkcjonariuszy policji granicznej.

W listopadzie 2012 r. rząd przyjął krajową strategię na rzecz integracji Romów na lata 2013–2020. Związany z nią plan działań stał się przedmiotem konsultacji publicznych, a jego przyjęcie jest planowane na koniec marca 2013 r. Konieczne jest podjęcie dalszych wysiłków mających na celu zapewnienie, by romskie dzieci mogły ukończyć szkołę podstawową i średnią. Rząd w dalszym ciągu podejmował działania prowadzące do zwiększenia świadomości wśród osób należących do mniejszości narodowych, aby zapewnić im możliwość korzystanie ze swoich praw. Dlatego z zadowoleniem należy przyjąć fakt, że rząd w dalszym ciągu wdraża przepisy konstytucji dotyczące użycia cyrylicy w mieście Vukovar, gdzie Chorwaci pochodzenia serbskiego stanowią 38,5 % ludności.

Chorwacja w dalszym ciągu podejmuje działania mające na celu zapewnienie ochrony osobom, które nadal mogą być ofiarami gróźb, jak również aktów dyskryminacji, wrogości lub przemocy. W tym względzie dokonano dalszego uszczegółowienia istniejących ram prawnych. W grudniu 2012 r. przyjęto poprawki do kodeksu karnego, które mają na celu dostosowanie jego przepisów do dorobku prawnego UE w zakresie zwalczania pewnych form i wyrazów rasizmu i ksenofobii na mocy przepisów prawa karnego. Nowa ustawa o wykroczeniach przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu wprowadzi wykroczenie polegające na naruszeniu spokoju i porządku publicznego ze względów rasowych, etnicznych, religijnych lub innych. Ustawę tę poddano pod obrady parlamentu, a jej przyjęcie jest planowane na koniec drugiego kwartału 2013 r. Zintensyfikowano organizację specjalistycznych szkoleń dla funkcjonariuszy policji w zakresie zwalczania przestępstw popełnianych z nienawiści.

8) Dalsze wysiłki w obszarze nierozwiązanych kwestii powrotu uchodźców

Chorwacja jest w dalszym ciągu zaangażowana w realizację deklaracji z Sarajewa, wraz z innymi państwami z tego regionu. W dalszym ciągu trwa wdrażanie decyzji w sprawie zatwierdzenia praw emerytalnych.

Nadal trwa realizacja programów pomocy mieszkaniowej dla powracających uchodźców, chociaż odbywa się to w powolnym tempie. W ramach przyjętego w marcu 2011 r. planu rozpatrzenia ok. 2 350 otwartych wniosków, do lutego 2013 r. rozpatrzono 366 spraw (w sierpniu 2012 r. - 259), dzięki czemu 213 rodzin (w sierpniu 2012 r. - 139) otrzymało klucze do mieszkań. Do lutego 2013 r. pozytywnie rozpatrzono 1 497 wniosków o udzielenie pomocy mieszkaniowej (w sierpniu 2012 r. - 1 305).

Opcje zakupu na korzystnych warunkach dostępne dla beneficjentów pomocy mieszkaniowej zrealizowano jedynie w ograniczonym zakresie. Oczekiwane jest rozstrzygnięcie dwunastu spośród pozostałych 15 spraw dotyczących niezamówionych inwestycji na podstawie rządowej decyzji, która zostanie przyjęta pod koniec marca 2013 r., natomiast pozostałe trzy kwestie będą wymagały specjalnej decyzji rządu, której wydanie zaplanowano na trzeci kwartał 2013 r.

9) Dalsza poprawa ochrony praw człowieka

Ogólnie rzecz biorąc, prawa człowieka są w dalszym ciągu należycie przestrzegane. Rzecznik Praw Obywatelskich oraz rzecznicy wyspecjalizowani odgrywają ważną rolę w obszarze ochrony praw człowieka. Należy w dalszym ciągu kłaść nacisk na zapewnienie realizacji zaleceń formułowanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich. W dniu 15 lutego 2013 r. wybrano nowego rzecznika. Nadal zachodzi potrzeba zapewnienia lepszego wsparcia jego urzędu poprzez przydzielenie odpowiednich środków finansowych i pomieszczeń biurowych.

Chorwacja poprawiła osiągnięte wyniki w zakresie wdrażania ustawy antydyskryminacyjnej i przepisów dotyczących przestępstw z nienawiści. Zintensyfikowano specjalistyczne szkolenia dla funkcjonariuszy policji w zakresie zwalczania tego rodzaju przestępstw. W dalszym ciągu prowadzono dochodzenia i postępowania w sprawie przypadków zastraszania i przemocy wobec dziennikarzy. Ministerstwo Sprawiedliwości przygotowało projekt poprawek do ustawy o bezpłatnej pomocy prawnej i przeprowadziło w tym zakresie konsultacje z odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Poprawki te mają na celu zapewnienie łatwiejszego dostępu do pomocy prawnej oraz wspieranie organizacji pozarządowych występujących w charakterze podmiotów zapewniających pomoc prawną, a jej przyjęcie planuje się najpóźniej na koniec drugiego kwartału 2013 r.

Chorwacja zakończyła proces dostosowywania prawa w obszarze zwalczania dyskryminacji i gwarantowania równości szans.

10) Kontynuowanie pełnej współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla Bylej Jugosławii (MTKJ)

Trwa współpraca Chorwacji z MTKJ.

2.3 Sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo

Działanie priorytetowe

Ukończenie i przyjęcie strategii migracyjnej, jasne zdefiniowanie środków integracji najbardziej wrażliwych grup migrantów.

Chorwacja zakończyła realizację tego zadania priorytetowego. W lutym 2013 r. parlament przyjął strategię migracyjną („Polityka migracyjna dla Republiki Chorwacji na lata 2013–

2015”), w której jasno określono środki służące integracji najbardziej wrażliwych grup migrantów.

Dostosowanie ustawodawstwa do dorobku prawnego UE w dziedzinie **migracji** zostało niemal zakończone. W 2012 r. zidentyfikowano 6 541 nielegalnych migrantów (w porównaniu z 3 461 w 2011 r.). Ośrodki recepcyjne dla nielegalnych migrantów oraz osób ubiegających się o azyl są bliskie przepełnienia. Aby zwiększyć ich możliwości oraz zaradzić zaistniałej sytuacji, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przejęło budynek byłego hotelu, w którym można obecnie zakwaterować 400 osób ubiegających się o azyl, natomiast po przeprowadzeniu drobnego remontu liczba ta będzie dochodzić do 600. W oczekiwaniu na budowę dwóch nowych stałych ośrodków dla cudzoziemców, które mają zostać sfinansowane w ramach instrumentu finansowego Schengen, na obszarach przygranicznych na północy i południu kraju zastosowano dodatkowe rozwiązania tymczasowe. Chorwacja nie rozpoczęła jeszcze budowy specjalnego ośrodka dla nieletnich i innych bardziej wrażliwych grup migrantów na terenie istniejącego ośrodka dla nielegalnych migrantów; w tym celu zarezerwowano już jednak odpowiednie środki z instrumentu pomocy przedakcesyjnej (IPA). Nowa umowa o readmisji zawarta z Niemcami weszła w życie w listopadzie 2012 r. Obecnie trwają negocjacje dotyczące zawarcia umowy o readmisji z Kosowem³.

Niemal zakończono już przygotowania do wdrożenia dorobku prawnego UE w dziedzinie **azylu**. Sądy administracyjne w dalszym ciągu pełnią rolę organu drugiej instancji w procedurze rozpatrywania wniosków o azyl; obecnie prowadzony jest dodatkowy nabór sędziów. W dalszym ciągu trwają szkolenia dla policji granicznej, natomiast w styczniu 2013 r. rozpoczęło się szkolenie w zakresie zagadnień azylowych, w którym uczestniczy 66 funkcjonariuszy policji granicznej. Wzmocniono również jednostkę ds. azylu, zapewniając jej dodatkowe zasoby kadrowe. W okresie od dnia 1 września 2012 r. do 9 stycznia 2013 r. ochronę przyznano 16 osobom ubiegającym się o azyl. Jednocześnie w tym samym okresie odrzucono 63 wnioski o azyl i zawieszono 300 postępowań. Możliwość dodatkowego zakwaterowania w budynku dawnego hotelu przejętego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (*zob. powyżej*) będzie zapewniona dla maksymalnie 600 osób, ze względu na wzrost liczby osób ubiegających się o azyl, które docierają do Chorwacji (w roku 2012 było to 1 193 osób, natomiast w roku 2011 odnotowano 807 takich osób). Obecnie w całym kraju istnieją dwa punkty EUODAC, przy czym planowane jest utworzenie kolejnych 30 takich punktów. W międzyczasie Chorwacja powinna zadbać o rejestrowanie wjeżdżających do kraju osób ubiegających się o azyl z wykorzystaniem urządzeń dostępnych na głównych przejściach granicznych.

Dostosowanie przepisów do dorobku prawnego UE w zakresie **polityki wizowej** zostało niemal zakończone. Chorwacja dostosowała kolejne obszary prawa w zakresie wymogów wizowych w odniesieniu do sporządzania wykazu państw, których obywatele potrzebują wizy, by wjechać na terytorium Chorwacji, do wymogów rozporządzenia Rady (WE) nr 539/2001. Z dniem 1 listopada 2012 r. przestała obowiązywać decyzja w sprawie czasowego zawieszenia obowiązku wizowego dla obywateli Azerbejdżanu, Kazachstanu, Federacji Rosyjskiej i Ukrainy. Obecnie trwają negocjacje z Turcją w sprawie nowego systemu wizowego, który zostanie wprowadzony z dniem 1 kwietnia 2013 r. Jeśli chodzi o stosunki z Federacją Rosyjską, najpóźniej z końcem marca 2013 r. wejdzie w życie umowa zawierająca uregulowania w zakresie wzajemnego swobodnego przepływu obywateli tych państw. Trwają szkolenia dla urzędników konsularnych, mające na celu zatrudnienie ich w nowych konsulatach, które zostaną uruchomione do kwietnia 2013 r.

³ Użycie tej nazwy nie ma wpływu na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/1999 oraz opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości na temat ogłoszenia przez Kosowo niepodległości.

W odniesieniu do **granic zewnętrznych i Schengen**, proces dostosowywania przepisów jest niemal zakończony. Opracowywane są obecnie zmiany na 2013 r. do planu działań w zakresie zintegrowanego zarządzania granicami, mające na celu dostosowanie zastosowanego podejścia krajowego do podejścia obowiązującego w UE. Zakończono pierwszy etap tworzenia Centrum Nadzoru Morskiego w miejscowości Zadar, obejmujący między innymi zakup sprzętu oraz zwiększenie zasobów kadrowych. Trwa obecnie drugi etap prac, którego zakończenie zaplanowano najpóźniej na kwiecień 2013 r. Etap ten polega na zapewnieniu połączeń pomiędzy systemami wykorzystywanymi w różnych ministerstwach. Obecnie trwa również wdrażanie porozumień roboczych z Fronteksem, co obejmuje także uczestnictwo we wspólnych działaniach. Na przejściu granicznym Bajakovo utworzono biuro kontaktowe pomiędzy Chorwacją a Fronteksem.

Działanie priorytetowe

Zakończenie budowy przejść granicznych w korytarzu Neum.

Zakończenie realizacji tego działania priorytetowego jest spodziewane w najbliższym czasie. Znacznie przyspieszono prace nad budową przejść granicznych w korytarzu Neum (w Klek i Zaton Doli). Obecnie są one na ukończeniu, przy czym należy zapewnić pełną operacyjność tych przejść granicznych przed dniem przystąpienia. Na ukończeniu jest także budowa przejścia granicznego Nova Sela w pobliżu miejscowości Metkovic; po uruchomieniu przejście to stanie się również wspólnym punktem kontaktowym z Bośnią i Hercegowiną.

Opracowano nową, zgodną z dorobkiem prawnym UE, wersję umowy o małym ruchu granicznym z Bośnią i Hercegowiną. Podpisanie tej umowy oraz umów dotyczących przejść granicznych zaplanowano na koniec maja. W odniesieniu do współpracy z innymi państwami regionu, Chorwacja przygotowała i przedstawiła Serbii i Czarnogórze dwa protokoły w sprawie wspólnych patroli i wymiany informacji na temat kontroli granicznej. Trwają rozmowy z tymi dwoma krajami w celu dostosowania dwustronnych porozumień o lokalnym ruchu granicznym do dorobku prawnego UE. Umowy te muszą być zgodne z dorobkiem prawnym UE w momencie przystąpienia. Trwa również realizacja wspólnych patroli.

Działanie priorytetowe

Osiągnięcie określonego na 2012 r. poziomu zatrudnienia w policji granicznej.

Chorwacja zakończyła realizację tego zadania priorytetowego. Zakończono rekrutację 467 funkcjonariuszy policji granicznej, dzięki czemu Chorwacja osiągnęła poziom zatrudnienia wyznaczony na 2012 r.. W styczniu 2013 r. łączna liczba funkcjonariuszy policji granicznej wynosiła 6 338, z czego 4 971 funkcjonariuszy przypadało na przyszłą granicę zewnętrzną. W roku 2013 planowane jest zatrudnienie 100 kolejnych funkcjonariuszy, w tym wyspecjalizowanego personelu morskiego do obsługi granic morskich. W dalszym ciągu prowadzono specjalistyczne szkolenia dla policji, a zaktualizowaną wersję wspólnego podstawowego programu szkoleń (CCC) przekazano chorwackiej akademii policyjnej, aby ta opracowała odpowiedni specjalistyczny program studiów dla funkcjonariuszy policji granicznej. Dalszej uwagi wymagają też szkolenia dla funkcjonariuszy policji morskiej.

W styczniu 2013 r. krajowy system informacji w zakresie zarządzania granicą (NB MIS) działał na 76 przejściach granicznych znajdujących się przy przyszłej granicy zewnętrznej. Chorwacja jest zobowiązana zadbać o realizację planu, zgodnie z którym do czerwca 2013 r. liczba ta ma wzrosnąć do 93. Zamówiono również dodatkowe wyposażenie techniczne. Podjęto działania prowadzące do utworzenia centrum EUROSUR; dokonano już wyboru lokalu, w którym będzie się ono mieścić. Jeśli chodzi o współpracę między agencjami w

sprawach dotyczących zintegrowanego zarządzania granicami, w dalszym ciągu odbywają się spotkania koordynacyjne w tym zakresie.

W obszarze walki z korupcją w zarządzaniu granicami, w okresie od dnia 1 września 2012 r. do 31 stycznia 2013 r. przeprowadzono łącznie 2 681 niezapowiedzianych kontroli.

Chorwacja poczyniła dalsze postępy w procesie dostosowania przepisów krajowych do dorobku prawnego Schengen, a także w zakresie wdrażania i egzekwowania przepisów w tym zakresie. Opracowano pierwszy projekt znowelizowanego planu działań Schengen. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przygotowuje obecnie program orientacyjny dotyczący instrumentu finansowego Schengen. Ważne jest, aby Chorwacja była właściwie przygotowana do wdrożenia funduszy w ramach instrumentu finansowego Schengen oraz programu „Solidarność i zarządzanie programami migracyjnymi” (SOLID).

Prowadzone przez Chorwację przygotowania w dostosowywaniu aktów prawnych w dziedzinie **współpracy sądowej w sprawach cywilnych i karnych** są niemal zakończone. Po zawarciu z Czarnogórą i Kosowem umów o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych, Chorwacja podpisała w listopadzie 2012 r. podobną umowę z Bośnią i Hercegowiną. Nowa ustawa o prawie prywatnym międzynarodowym ma zostać przyjęta w pierwszej połowie 2013 r. W życie weszło porozumienie z Czarnogórą w sprawie wzajemnego wykonywania orzeczeń w sprawach karnych oraz umowa o ekstradycji zawarta z byłą jugosłowiańską republiką Macedonii. Jeśli chodzi o ramy instytucjonalne, odnotowuje się wzrost liczby punktów kontaktowych w ramach europejskiej sieci sądowej, który nastąpił w wyniku realizacji zobowiązań związanych z przystąpieniem do UE; kontynuowano także dobrą współpracę z EUROJUSTEM. W ramach Ministerstwa Sprawiedliwości utworzono jednostkę odpowiedzialną za pomoc prawną w zakresie ekstradycji oraz w sprawach karnych. Nie uchwalono jeszcze ustawy o współpracy sądowej w sprawach karnych z państwami członkowskimi UE.

Działanie priorytetowe

Zakończenie przyjmowania odpowiednich regulaminów w celu wdrożenia ustawy o policji.

Chorwacja zakończyła realizację tego zadania priorytetowego. W 2012 r. przyjęto 36 regulaminów, które weszły w życie dnia 1 stycznia 2013 r. W ten sposób utworzono ramy prawne umożliwiające pełne wprowadzenie w życie ustawy o policji.

Chorwacja niemal zakończyła już przygotowania w zakresie dostosowywaniu ustawodawstwa do dorobku prawnego UE w dziedzinie **współpracy policyjnej i zwalczania przestępczości zorganizowanej**.

Formalnie utworzono też biuro ds. wniosków o informacje uzupełniające na wejściach krajowych (SIRENE); w grudniu 2012 r. mianowano kierownika tego biura. W chwili obecnej jest w nim zatrudnionych pięciu funkcjonariuszy policji. Aktualnie trwa rekrutacja reszty personelu. Systemem informacyjnym Schengen zajmuje się pięć osób z działu IT Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Kontynuowana jest ścisła współpraca z Europol.

Chorwacja osiąga też coraz lepsze wyniki w zakresie **zwalczania przestępczości zorganizowanej**; ostatnio zgłoszono nowe przypadki tego typu spraw, obejmujące między innymi przemyt narkotyków oraz niezgodne z prawem wykorzystanie funduszy UE. W sprawach tych w dalszym ciągu często orzeka się niskie kary, przez co działania te nie odnoszą właściwego skutku odstraszającego w zestawieniu z wagą popełnionego przestępstwa. Dzieje się tak zwłaszcza w przypadku przestępstw dotyczących handlu ludźmi. W dalszym ciągu stosuje się zajęcie składników majątku pochodzącego z przestępstw, jednak często dotyczy to jedynie niewielkich kwot, co nie prowadzi do zakłócenia przepływu

środków finansowych pochodzących z przestępstw. W związku z tym należy w sposób bardziej konsekwentny i stanowczy wdrażać przepisy w zakresie zajęcia i konfiskaty majątku. Znacznej poprawie uległa współpraca między agencjami, dobre wyniki uzyskała też jednostka analityki finansowej (FIU), do której w okresie od lipca do grudnia 2012 r. trafiło w sumie 288 informacji o podejrzanych transakcjach (STR), z czego trzy dotyczyły finansowania terroryzmu, natomiast 285 - prania brudnych pieniędzy. Na 288 informacji o podejrzanych transakcjach, w 164 przypadkach wszczęto postępowanie. Na mocy ustawy o postępowaniu karnym ofiary poważnych przestępstw mają prawo do odszkodowania z budżetu państwa. W odniesieniu do przestępstw w tym zakresie, nowy kodeks karny, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2013 r., zawiera zmienioną definicję handlu ludźmi, którą dostosowano do norm międzynarodowych przez wprowadzenie wyraźnego rozróżnienia pomiędzy niewolnictwem i handlem ludźmi. W listopadzie 2012 r. powołano kierownika krajowego komitetu ds. zwalczania handlu ludźmi, a sam komitet odbył swoje pierwsze posiedzenie w grudniu 2012 r. Komitet ten musi podjąć aktywne i konkretne kroki w celu zwalczania zjawiska handlu ludźmi oraz zwiększania świadomości dotyczącej tego rodzaju przestępstw wśród organów władz krajowych, co obejmuje rozpoczęcie niezależnej oceny realizowanej polityki oraz zwiększenie intensywności podejmowanych działań informacyjnych w miejscach, w których może dochodzić do nadużyć względem ofiar lub potencjalnych ofiar handlu ludźmi. Należy w dalszym ciągu prowadzić szkolenia dla pracowników sądownictwa i personelu organów ścigania w zakresie problemu handlu ludźmi, w szczególności w odniesieniu do wykrywania ofiar tego procederu na głównych przejściach granicznych oraz rozwijania umiejętności odróżnienia handlu ludźmi od przemytu migrantów. Obawy budzi niewielka liczba zidentyfikowanych ofiar handlu ludźmi. Chorwacja powinna wzmocnić wysiłki na rzecz bardziej aktywnego wykrywania ofiar tego procederu, w szczególności wśród najbardziej narażonych grup ludności. Chorwacja powinna prowadzić śledztwa, ścigać i skazywać osoby dopuszczające się przestępstw w tym zakresie oraz dbać o to, by wyroki, które zapadają w sprawach tego rodzaju były współmierne do popełnionych czynów. W tym celu konieczne jest zwiększenie możliwości systemu w obszarze administracyjnym oraz egzekwowania prawa.

W dalszym ciągu prowadzono szkolenia w zakresie **przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy** oraz zintensyfikowano współpracę między poszczególnymi organami w odniesieniu do tej konkretnej formy przestępczości. Liczba przypadków prania brudnych pieniędzy odnotowanych w 2012 r. utrzymuje się na niskim poziomie.

2.4 Inne rozdziały dotyczące dorobku prawnego oraz zagadnienia gospodarcze

Chorwacja realizuje zobowiązania i wymogi wynikające z negocjacji akcesyjnych i do dnia przystąpienia będzie w stanie wdrożyć dorobek prawny UE.

W swoim sprawozdaniu monitorującym z października 2012 r. Komisja zidentyfikowała pewną liczbę rozdziałów, które wymagają zwiększonego wysiłku ze strony Chorwacji. Należą do nich następujące rozdziały: 11 – *Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich*, 12 – *Polityka bezpieczeństwa żywności, weterynaryjna i fitosanitarna*, 13 – *Rybołówstwo*, 22 – *Polityka regionalna i koordynacja instrumentów strukturalnych* oraz 27 – *Środowisko*.

W dziedzinie *rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich*, Chorwacja zakończyła opracowywanie ram prawnych dla płatności bezpośrednich na 2013 r. W grudniu 2012 r. agencja płatnicza otrzymała tymczasową akredytację w odniesieniu do dokonywania płatności bezpośrednich oraz kwestii horyzontalnych. Władze chorwackie są obecnie zobowiązane przestrzegać zaleceń przekazywanych agencji płatniczej. Do końca 2013 r. Chorwacja jest zobowiązana dokonać akredytacji agencji płatniczej obsługującej fundusze rozwoju obszarów wiejskich

oraz poczynić postępy w zakresie opracowywania programu rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014–2020.

W dziedzinie *bezpieczeństwa żywności oraz polityki weterynaryjnej i fitosanitarnej* Chorwacja przyspieszyła proces budowy i wyposażania siedmiu punktów kontroli granicznej (PKG). Chorwacja musi zadbać o to, by na czas utworzono PKG, tak aby mogły one zostać zatwierdzone przez Komisję i realizować swoje zadania w pełnej zgodności z dorobkiem prawnym przed przystąpieniem Chorwacji do UE.

W dziedzinie *rybołówstwa* dostosowanie ustawodawstwa i wdrażanie dorobku prawnego UE w zakresie floty i gospodarowania zasobami zbliża się ku końcowi, na podobnym etapie znajduje się także wdrażanie środków strukturalnych oraz krajowych planów zarządzania. Chorwacja musi obecnie wzmocnić podejmowane wysiłki na rzecz zakończenia w ustalonych terminach prac w zakresie inspekcji i kontroli, zakończenia procesu wycofania kategorii rybołówstwa na własne potrzeby oraz sfinalizowania satelitarnego systemu monitorowania statków.

W odniesieniu do *polityki regionalnej i koordynacji instrumentów strukturalnych*, Chorwacja była w stanie wykazać, że spełnia warunki zniesienia kontroli *ex-ante* w odniesieniu do wszystkich komponentów instrumentu pomocy przedakcesyjnej (IPA). Chorwacja powinna zintensyfikować działania na rzecz zwiększania potencjału administracyjnego w ramach odpowiednich struktur, finalizacji strategii inwestycyjnych oraz prowadzenia bardziej intensywnych działań w zakresie przygotowania pakietu wysokiej jakości dopracowanych projektów, ponieważ wraz z upływem czasu liczba dofinansowywanych projektów, związanych z nimi branż gospodarki oraz podmiotów zainteresowanych będzie systematycznie rosła. Należy opracować w pełni funkcjonalny system zarządzania, monitorowania i oceny przyszłych europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Chorwacja powinna zapewnić opracowanie wszystkich właściwych i niezbędnych procedur w celu umożliwienia skutecznego, zgodnego z prawem i przejrzystego wykorzystania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, w szczególności w odniesieniu do zamówień publicznych.

Jeśli chodzi o *obszar środowiska i zmian klimatu*, dokonano już w nim wzmocnienia potencjału administracyjnego. Proces dostosowywania przepisów w obszarze środowiska oraz ich wdrażania zbliża się do końca. Należy zwrócić szczególną uwagę na zapewnienie odpowiedniej oceny wpływu na środowisko wszystkich projektów inwestycyjnych oraz terminowe wydawanie zezwoleń, a także unowocześnianie instalacji kontroli zanieczyszczeń przemysłowych i zarządzania ryzykiem (IPPC). Jeśli chodzi o zmiany klimatu, należy zakończyć proces transpozycji dyrektywy dotyczącej geologicznego składowania CO₂. Chorwacja musi zapewnić wdrożenie unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji, w szczególności w dziedzinie pełnej kontroli i sprawozdawczości w odniesieniu do instalacji oraz przygotowań do uwzględnienia w nim sektora lotnictwa, w uzgodnionych w tym względzie terminach.

Działanie priorytetowe

Zwiększenie zdolności w zakresie tłumaczenia i weryfikacji unijnego dorobku prawnego, tak aby zadanie to zostało zakończone przed przystąpieniem.

Chorwacja zakończyła realizację tego zadania priorytetowego. Chorwacja znacząco zwiększyła tempo **tłumaczenia** i weryfikacji przekładów dorobku prawnego UE dzięki lepszej organizacji wewnętrznej, zatrudnieniu dodatkowego personelu i wsparciu ze strony instytucji UE. Liczba przetłumaczonych i zweryfikowanych stron wzrosła do ponad 118 000

(na dzień 13 marca). Jeżeli w ciągu najbliższych tygodni Chorwacja utrzyma dotychczasowe tempo prac, zarówno tłumaczenie, jak i weryfikacja zostaną ukończone przed przystąpieniem.

Podjęto szereg istotnych kroków stanowiących wstęp do wdrożenia pilnie wymaganych strukturalnych reform **gospodarki** w celu zwiększenia konkurencyjności oraz perspektyw rozwoju. Nieformalne uczestnictwo Chorwacji w europejskim semestrze z 2013 r. stanowi dobrą okazję do opracowania programu reform strukturalnych oraz ich energicznego wdrażania. W tym kontekście Komisja oceni program gospodarczy, który ma jej zostać przedłożony w kwietniu.

Jeśli chodzi o *podatki*, w listopadzie 2012 r. Chorwacja wprowadziła nową obniżoną stawkę podatku VAT na jachty (zarówno sportowe, jak i rekreacyjne), która jest sprzeczna z dorobkiem prawnym UE, przy czym przepisy te zostaną dostosowane przed przystąpieniem. Może to stanowić zachętę do dopuszczania takich statków do swobodnego obrotu w Chorwacji przed jej przystąpieniem do UE. Chorwacja powinna niezwłocznie podjąć kroki mające na celu odwrócenie tej tendencji.

Komisja z zadowoleniem przyjmuje fakt podpisania w marcu 2013 r. przez Chorwację i Słowenię protokołu ustaleń w sprawie możliwego do zaakceptowania przez obie strony rozwiązania kwestii przeniesienia oszczędności w walutach obcych złożonych w Ljubljanska banka w Chorwacji.

3. PODSUMOWANIE

Chorwacja zasadniczo wypełnia swoje zobowiązania i wymogi wynikające z negocjacji akcesyjnych we wszystkich rozdziałach. Dowiodła ona, że jest w stanie wypełnić wszystkie pozostałe zobowiązania przed przystąpieniem do UE. Tam gdzie to konieczne już opracowano lub też zostaną przygotowane w najbliższych miesiącach jasno określone plany działań dotyczące ukończenia pozostałych prac, w tym w dziedzinie walki z korupcją.

Chorwacja zrealizowała także dziesięć działań priorytetowych wskazanych w szczegółowym sprawozdaniu monitorującym opracowanym przez Komisję w październiku 2012 r. Komisja jest więc przekonana, że w dniu 1 lipca 2013 r. kraj ten będzie gotowy na przyjęcie członkostwa.

Zbliżające się przystąpienie Chorwacji jest wynikiem realizowanego od 10 lat rygorystycznego procesu, który zapoczątkowano wnioskiem o członkostwo złożonym w 2003 r. Członkostwo w UE stanowi dodatkową zachętę do kontynuowania reform w Chorwacji. W oparciu o dotychczasowe osiągnięcia można oczekiwać, że Chorwacja będzie w dalszym ciągu osiągać wymierne rezultaty w dziedzinie praworządności, a szczególnie w zakresie walki z korupcją. Członkostwo w UE niesie za sobą również wiele znaczących możliwości zarówno dla Chorwacji, jak i dla UE. Z możliwości tych należy skorzystać już teraz, tak aby członkostwo Chorwacji w UE okazało się sukcesem – z korzyścią dla samej Chorwacji, dla regionu Bałkanów Zachodnich, jak i dla całej UE.